

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor zes maanden: 35 Centiemen

REDACTIE EN ADMINISTRATIE
GARENPLAATS, GENT.
Ongeteekende brieven worden niet opgenomen

AANKONDIGINGEN:
Prijs volgens Tarief, voorop betaalbaar

Leest de ondervraging van gezet Anseele in de Kamer, over het bedrog gepleegd in het opmaken der kiezerslijsten voor den Werkrechersraad.

Boerenbonderij

't Is een bekend feit, vaststaande als een paal boven water, dat elke kermis-barak een bekwaam Pulcinello of Hansworst behoeft, om het volk binnen te lokken. Hoe meer nu het volk het binnenspel mistrouwt, hoe meer moet Hansworst zijn best doen om dit spel door zijne gebaren en gekkigheden aangenaam en lokkend te maken. De barak maakt wel een seizoen lang goede zaken, doch alsdan wordt het volk de grappigheden wijs en trekt van de voor huiswaarts. De barak gaat ten onder.

De gansche boerenklasse, — de groote boeren uitgezonderd, die gelijk staan met de kapitalisten, — zoowel de meesters als de dienstboden en de veldwerkers, gaat zoo diep in de ellende neergebogen, dat haar toestand van dag tot dag meer hopeloos wordt en reeds als reddeloos verloren schijnt.

De menigvuldige lasten van allerhanden aard op de boerenklasse drukkend: de pachten, de erfenisrechten, de hypotheeken, het personeel, de grondbelasting, de onrechtstreekse belastingen op zijn voedsel, op zijnen drank, tot op zijne kleederen toe, maken van haar de meest uitgebuite klasse der samenleving.

Er is wellicht geen lijdzamer, geen langmoediger wezen op aarde dan een dorpsbewoner, en toch hoeft hij maar even eenen boer aan 't woord te helpen, na hem vooraf vertrouwen te hebben ingeboezemd, of hij zal u bekend maken met zijn ongelukkigen toestand en in uwe tegenwoordigheid klachten uiten, die u door het hart zullen gaan.

Als de gier van het kapitalisme ergens onverpoosd aast en roof, dan is het wel bij onze landbouwers. Niet alleen mest hij zich aan hun zweet, aan de vruchten van hunnen arbeid, maar nog vreet hij bij hen alles weg wat maar eenigszins den naam van eigendom of goed dragen kan.

De toestand onzer ongelukkige boeren is zoodanig gespannen, dat zij, bij het minste ongeval, bij den lichtsten tegenspoed, hunne veelvuldige lasten niet kunnen dragen en genoodzaakt zijn bij den leener, die gemeenlijk de notaris of de bankier is om hulp te gaan.

Van dien dag af steken zij tusschen het tandwiel des ondergangs dat hen

op korten tijd, naar den afgrond moet sleepen. Have en goed, eigendom en hoeve worden meegesleurd en het laatste tooneel van dit treurspel wordt gespeeld op den openbaren verkoop in al de dorpen des kantons afgekondigd door groote plakschriften met het vreeselijk en wraakroepend opschrift: *gedwongene onteigening*.

Ik kan hier niet neerschrijven, wat een verschrikkelijke spokerigheid, wat sataansche boosheid er schuilt, spreekt en wegbliksemt uit die twee woorden, banbliksem door het kapitalisme uitgesproken tegen den vader, de moeder en de kinderen, tegen een gansche familie, een gansch geslacht braven en deugdzaam, spaarzamen en zuinigen, die niets anders aan niemand vragen dan in vrede te mogen slaven en zweeten, om ook vredig dagelijksch brood te hebben.

Gedwongene onteigening!... En die banbliksem wordt uitgedonderd door de gansche klasse der genietters, die ons, socialisten, verwijt: 't afbreken van den eigendom!...

't Is uitzinnig? honderd-, duizendmaal uitzinnig!

Op het slagveld kent het Roode Kruis niets dan gewonden.

Op het slachtoffersveld van het kapitalisme, rijst de roode vlag van het socialisme heilvoorspellend omhoog, iedereen meldend dat achter haar de wagen komt van het collectivisme, het Roode Kruis der verlossing. De gansche boerenmassa ligt doodelijk gewond, afgrijselijk gegeeseld op de vlakte der maatschappij.

Enkelijk door het socialisme kunnen hare wonden verpleegd, door het collectivisme bepaald genezen worden.

Wanneer de boer, de grondslaf, de lijfeigene van den heer, de roode vaan zal zien en hooren klapperen, zal hij vooreerst vreemd opkijken, doch de levenswonde zal hem verknagen van pijn en verzwering en hij zal de hulp met beide handen toejuichen.

Die roode vlag heeft de gier gezien in 't verschiep. En onmiddellijk is tegen haar gansch het gierenras, de kapitalisten, de kloosters, de papen, dreigend opgestaan om met bek en klauwen haar het naderen te beletten. De dorpen, het platteland, maken de laatste vestingen uit van de goddienerij en het dwepend katholicisme. Het katholicisme is de laatste vesting alhier van het kapitalisme. Daarom

zijn paap en kastelein, kwezel en saletjonker, kapitalist en slippenhanger tegen het socialisme te velde getrokken om het hatelijk, verdacht te maken in den geest der boerenbevolking.

Leugens, laster, bedrog, verzinsels klinken van den preekstoel af, worden in den biechtstoel verkocht voor echte munt en door de penlikkers en broodschrijvers der kapitalisten in hunne lage bladen uitgevent.

Wij herhalen het: alles zal aan niets baten, niets zal aan alles baten.

De ellende neemt toe; de armoede zwaait haar doodenden scepter meer nog door de dorpen dan door de steden en gansche werkersdrommen zullen zich komen schuilen onder de veilige plooi van de roode vlag.

Hier komt thans de barak op de voor. Het klerikaal kapitalisme, voorwendend den boer te willen vrijwaren tegen de hel, doch eigenlijk om den tijd te hebben zijn laatsten levensdruppel uit te zuigen, heeft de bonderij uitgevonden, waarvan de beruchte Helleputte grootmeester is geweest en wiens hoofdkwartier te Leuven gevestigd is.

In iedere gemeente, waar men plan heeft zulke bondsafdeeling — met den veelbeduidenden naam "gilde" gedoopt — tot stand te brengen, roept de parochiepastoor van op den preekstoel, op eenen Zondagnamiddag, al zijne parochianen samen in het lokaal der katholieke school, of zelfs in de gemeenteschool, waar er toelating verkregen wordt. De kasteelheer is aanwezig, zit de vergadering voor, spreekt. De pastoor is aanwezig, spreekt. De handelaar id.; de katholieke onderwijzer id. De kasteelheer steekt een bankbriefje op; de pastoor id.

Veel grootspraak is er uitgekraamd. De buitenlieden nemen alles als evangelie op, want in hun pastoor hebben zij 't vertrouwen dat een kudde schapen in den ram heeft. De boerenbond is gesticht onder de bescherming van den H. Isidorus, wiens feest ieder jaar, in de maand Mei, met de grootste plechtigheid, door hoogmis en banket zal gevierd worden. De kudde is gedwee; de kudde wordt geleid. De barak heeft te doen. Hansworst is Helleputte, die bouwmeester is en hoogleeraar, bijgevolg zijne rol moet kennen.

Daar, waar echter een wolf onder

de kudde komt, of waar een flink plaatselijk blad bestaat om het bedrog bloot te leggen, wordt de kudde wijs en trekt van de markt huiswaarts. De barak gaat ten onder.

Wij kunnen treffende gevallen opnoemen, waar één enkel democratisch weekblad voldoende is geweest om in een gansch kanton die bonderij den nek te kroken. Nagenoeg nergens in 't Walenland vindt zij aanhangers. In het verachterde Vlaanderen, in het verachterde Limburg, zijn ettelijke plaatsen, waar zij echter bloeit, dank aan de onwetendheid der bijtredders en het bedrog, de schalkschheid der leiders. Tot heden toe heeft die boerenbonderij niets nuttigs opgeleverd, dan enkel de samenwerking op gansch kleine schaal en onmachtig ingericht. Eigenlijke samenwerking voor alle levensmiddelen bestaat bij ons weten nergens. Dat kan ook niet, vermits die samenwerking tegen het kapitalisme zou inwerken. Tot daar en niet verder, zeggen de meesters-boerenbonders.

Ook de veeverzekeringen in den schoot der bonden ingericht, vallen, missen hun doel, of zijn onmachtig, bij gebrek aan genoegzame uitbreiding.

Geen enkel krachtig woord van verzet tegen de volkstergende wetten van ons ministerie; geen enkele echte maatregel van verbetering voor de werkers, geen enkel sociaal hervormingsplan is ooit uit den schoot der boerengilden opgestaan.

Zij zijn enkel in de hand der leiders een middel van heerschappij om het kapitalisme nog op zijn wankelenden troon te houden. Zij zullen vallen voor het aanrukkend werkvolk, zwichten voor de alles overrompelende roode vlag.

STEVEN BOERSEN.

De eene al, de andere niets.

De onlangs gestorven Amerikaansche Senateur Stanford was de rijkste eigenaar van Californie. Zijne gronden waren gelegen in het schoonste deel der vallei van Sacramento, ongeveer op 200 mijlen afstand, ten noorden van San-Francisco.

Deze gronden bevatten zoo ongeveer 25 duizend hectaren, van den besten grond die men in Californie, een echt paradijs, vinden kan.

Daar krijgt men ook den grootsten wijngaard der wereld te aanschouwen, of liever gezegd de grootste wijn- en brandewijnfabriek tot hiertoe bekend.

Te Vina, — zoo heet het domein van den heer Stanford, — worden de wijn en de genever in zulke groote hoeveelheden voortgebracht, dat de regering ter plaatse zelve een stapelhuis der douanen heeft moeten oprichten, waar al de wijn en de genever worden ingesloten, tot wanneer de rechten betaald zijn.

De gebouwen van dit stapelhuis beslaan eene oppervlakte van 81 aren en daarin wordt gewoonlijk voor 5 miljoen fr. genever geborgen, die 3 miljoen rechten te betalen heeft.

Deze reusachtige inrichting bevat ook alles waar de landbouw voordeel kan uit trekken.

Er is eene kudde schapen, tellende 30,000 koppen en die in de lente vermeerderd wordt met 7000 lammeren; daarbij behoort eene kudde van 2000 varkens en eene melkerij, die bevoorrad wordt door een ontzagelijk aantal prachtige koeien van Holsteinsch ras.

Deze koeien leven in stallen, zoo prachtig, dat men in dees geval de woorden zou kunnen toepassen, die een dorpspastoor toestuurde aan den keizer François van Oostenrijk, wiens stallen hij bezocht in het kasteel van Luxemburg: „Het is bewonderenswaardig, Majesteit, er ontbreekt slechts een leunstoel voor elke koe.“

Verder vindt men op het domein van Stanford, honderde paarden van een zoo zuiver ras, dat elk veulen bij zijne geboorte ruim 2500 fr. waard is.

Langshenen de waters die door den eigendom loopen, heeft men reien fruitboomen geplant. Verleden jaar werd het aantal dier boomen nog met 8000 vermeerderd.

Het aantal werklieden is natuurlijk zeer groot. De eenige wensch van den senator Stanford, was te bewijzen dat Californie den besten cognac kan voortbrengen die bestaat.

Een schoon levensdoel voorwaar! Maar wie kan ten slotte den strijd volhouden, met dergelijke machtige geldbarons?

De Landbouwkrisis

De landbouwkrisis die sedert jaren de „oude wereld“ teistert heeft al of bijna al de europeesche regeringen naar middelen doen uitzien om den toestand der landbouwers te verbeteren. Eene wet die in deze gevallen nog al dikwijls als voorbeeld genomen werd is de Amerikaansche, die men „homestead“ noemt.

Aldus hebben Rumenië sedert 1864, Servië sedert 1873 en Rusland sedert 1891 wetten die nog al veel overeenstemming hebben met de Amerikaansche „homestead“.

De „homestead“ heeft twee betekenissen: 1. De oppervlakte grond waarvan men gratis of aan zeer kleinen prijs eigenaar wordt, mits aan zekere door de wet bepaalde voorwaarden te voldoen; 2. De gezamenlijke wetten die verbieden, voor schuld, beslag te leggen op den onroerenden eigendom waarop eene familie hare woonst heeft en die door den man niet kan verkocht of gehypothekeerd worden zonder toestemming der vrouw.

In Europa geene gronden te ver-

deelen zijnde, is het bijzonderlijk het tweede punt dat de aandacht der wetgevers getrokken heeft.

Aldus heeft professor Pandolfi in Italië een wetsontwerp nedergelegd om de kleine eigendommen te beschermen; het luidt als volgt: „Elke bebouwde eigendom, met een woonhuis, waarvan de opbrengst voldoende is om eene familie te onderhouden die er zich komt vestigen, kan in „masseria“ of „homestead“ gesteld worden.

In Frankrijk heeft dit aanleiding gegeven tot een wetsontwerp van M. Léveillé en een van den abt Lemire. Het eerste vraagt de „homestead“ voor eigendommen van min dan 10,000 fr. waarde, met vrijheid van aanvraag tot „homestead“ van wege hunne eigenaars, aanvraag die moet openbaar geniaakt worden; het wetsontwerp van den abt Lemire volledigt voorgaande onder andere door zulke eigendommen van alle rechtstreeksche belastingen te ontslaan.

In Duitschland ook zijn er twee wetsontwerpen in dien zin nedergelegd: een van M. Schneider en een van M. Riepenhausen-Crangen. Deze beide ontwerpen werden echter met eene overgroote meerderheid verworpen door de landbouwersverenigingen die men gevraagd had er hun gevoelen over te uiten.

In België werd de „homestead“ besproken in een verslag aan het Landbouwcongres van 1894 te Brussel.

In Amerika werd de eerste „homestead“ wet gestemd in den staat Texas; zij dagteekent van 26 Januari 1839. Dit voorbeeld werd weldra gansch Amerika door nagevolgd, alsook in twee Canadeesche staten: Manitoba en Colombia.

Ziehier de algemeene voorwaarden die vereischt worden om de „homestead“ toe te passen.

1. Men moet Amerikaansch burger en hoofd van familie zijn (de vrouw kan als hoofd van familie aanzien worden); 2. Men moet eene woonst, eene haardstede hebben; 3. Men moet waarlijk het huis en den grond betrekken en er zijne woonplaats vestigen; 4. De „homesteader“ moet zekere rechten (als bijvoorbeeld er reeds wonende) doen gelden op den eigendom.

Dit zijn slechts de algemeene voorwaarden: van Staat tot Staat verschillen zij soms tamelijk veel in hunne onderverdeelingen en toepassingen.

Zoodra een eigendom „homestead“ is kan er geen beslag op gelegd worden, het is te zeggen dat, ingeval de eigenaar er van ten onder gaat een deel van hetgeen hij bezit, zijn „homestead“, door zijne schuldeischers niet kan verkocht worden. Nochtans kan de man zijn „homestead“ verkoopen of hypothekeeren, doch met toestemming der vrouw, want de „homestead“ heeft bijzonder voordeel de familie te beschermen, haar een huis te behouden en in geval van ondergang der familie of overlijden des mans de vrouw voor altijd en de kinderen tot aan hunne meerderjarigheid te onttrekken aan de wisselvalligheden van het leven.

Voor degenen die (zooals het meer-malen gebeurd is, bijzonderlijk als er spraak is de kleinen te beschermen) de „wettigheid“ van dergelijke wetten zouden betwisten, kan men aanhalen dat verscheidene artikels uit ons wetboek den schuldeischer verbieden beslag te leggen op verschillende

voorwerpen van eerste noodwendigheid die den schuldenaar toebehooren zooals voor den landbouwer een zeker getal stuks vee. Maar wat kan een geruïneerde boer aanvangen met eenige koppen vee, wanneer de wet toelaat zijn land, zijne woonst, zijn landbouwershalm te verkoopen?

In alle geval is het zeker dat eene soort „homestead“ in België goede vruchten zou kunnen afwerpen, maar dit zou toch maar altijd ten voordeele der kleine eigenaars zijn, terwijl de pachters en boerenarbeiders steeds de ongelukkige slaven zouden blijven die zij thans zijn. Voor deze laatsten ware het noodig, in afwachting dat het mogelijk zij het collectivistisch ideaal te verwezenlijken. Dat men eerst en vooral beginne met de pachten ruimschoots af te slaan; de vruchtbaarheid, het voortbrengstvermogen van den grond te verbeteren; de gemeenten, die gronden bezitten, dwingen ze te verhuren aan redelijke prijzen; inrichting van het landbouwkrediet door den Staat; verlenging tot minstens 25 jaren van den duur der pachten, met het recht daarboven, voor den pachter, een pacht te verlaten wanneer hij het goedvindt, mits een verwittiging van een jaar of zes maanden op voorhand; tusschenkomst der wet om aan den pachter die een eigendom verlaat de meerwaarde te verzekeren die hij er aan toegebracht heeft; het vormen van samenwerkende maatschappijen voor den aankoop in het groot van zaden, meststoffen, gereedschappen en machines voor de bewerking van melk, boter, kaas; rechtstreeksche verkoop van de voortbrengselen aan de verbruikers.

Konden slechts deze hervormingen verwezenlijkt worden, dan reeds ware er veel verbetering in den stoffelijken toestand der landbouwers gekomen en zouden zij met meer geduld dan heden aan de verwezenlijking arbeiden van ons ideaal: **De grond aan allen!**

MARIUS.

Landbouwkundig Congres

In de maand Juli aanstaande zal te Sneek (Nederland) een congres plaats hebben, waarop de volgende punten van sociaal politieken aard zullen behandeld worden:

Moet de boer blijven in den zin, dat hij zijn eigen boter bereidt met toepassing van de eischen der wetenschap, of brengt zijn belang mede, dat hij koemelker wordt voor de fabrieken?

Door de uitvoerprijs op suiker bestaat een bescherming, waarvan ook direkt de beetenverbouwer voordeel trekt. Moet 't niet als een inconsequentie worden aangemerkt, dat men buitenlandsche beeten, die door sommige fabrikanten op vrij groote schaal worden verwerkt, zonder rechten te heffen, het land laat binnenstroomen en daardoor den buitenlandschen beetenverbouwer mede beschermt? Zou het niet op den weg van 't congres liggen, de regering op dien toestand te wijzen?

Is 't niet mogelijk, de armengelden te besteden als een middel, om blijvende verbetering aan te brengen in den toestand der arbeidersbevolking van de friesche venen?

Is 't niet wenschelijk, dat aan de droogmaking van de Zuiderzee voorafga, het productief maken van tal van kleinere poelen en plassen, ook

in Friesland voor een deel te vinden?

Is 't mogelijk dat de friesche boeren hunne zuivere natuurboter rechtstreeks, zonder allerlei tusschenpersonen, aan de groote markt brengen?

Is de instelling van een ministerie van landbouw raadzaam?

Door welke maatregelen kan worden bevorderd, dat de praktische resultaten van wetenschappelijke onderzoekingen op 't gebied van veehouding en zuivelbereiding, in de laatste jaren verkregen, meer ten goede komen aan de economische belangen van den nederlandschen boerenstand?

Afdoende maatregelen tegen 't vermengen van onze natuurboter met margarine, kunnen genomen worden, wanneer onze regering er toe kan besluiten, de maatregelen te nemen, welke door de deensche regering in deze kwestie genomen zijn.

Als het werk af is.

Juist kwam op dat oogenblik Mevrouw Leigh, gevolgd door Marie, hare dochter, uit de eetzaal en begaf zij zich naar het rijtuig, toen haar oog viel op Mevrouw Graham.

— Oh, Mevrouw Graham, hebt gij het werk al af? Ik heb er op gewacht.

— Neen, ik heb er enkel maar een gedeelte van gebracht. Mijne dochter was zoo ziek dat ik het onmogelijk kon klaar krijgen, maar morgen avond zal het gereed zijn.

— Goed, wat wilt gij dan hebben?

— Ik zou u wel verplicht zijn als gij mij wildet betalen voor wat ik klaar heb. Ik heb in het geheel geen eten in huis en Kathie sterft bijna.

— Maar wis en zeker niet. Gij behoeft op zoo een manier volstrekt niet te bedelen. Ik zal u betalen als het werk af is.

En daarop ging Mevrouw Leigh uit en liet de arme vrouw daar staan.

Het gelaat van Marie zag er zeer getrokken uit, toen zij naast hare moeder zat. Zij kon dien blik vol angst niet vergeten op Mevrouw Graham's gelaat toen haar verzoek was afgeslagen.

— Moeder, zegde zij, misschien lijden zij wezenlijk honger. De vrouw zag er zoo armoedig uit.

— Hoe dikwijls heb ik u niet al verteld dat gij al die praatjes niet moet gelooven die gij hoort? Ik twijfel er geen oogenblik aan of het meisje is zoo gezond als 't maar behoeft. Hoogst waarschijnlijk heeft de moeder geld nodig voor drank.

En daarop vleide zij zich op het kussen neer, in de houding van iemand die overtuigd is zijn plicht te hebben gedaan.

— Mogen de meid en ik morgen vroeg wat eten brengen naar het huis? Wij kunnen gauw zien of zij bedriegers zijn en dan kan het aan een ander gegeven worden.

— Doe wat gij wilt, maar doe mij een plezier en praat nu niet meer over dat volk; gij maakt er mij ziek mede.

Ofschoon het Marie niet vergund was verder over de zaak te spreken, kon zij er toch over denken, en gedurende den geheelen rit trokken er vreemde gedachten door haar geest heen, die maar niet op zijde te schuiven waren en ten slotte moest zij zich zelf toegeven dat er ernstig onrecht bestond in een land waar zulk een stand van zaken kon voortduren.

Aan den eenen kant lieden, die meer bezaten dan zij met mogelijkheid nuttig konden gebruiken; aan den

andere aan de de ma gegeven kunne

Terz Graha gedach nood ken de oogenb uit de aan de zijde.

— K waar g bijna o den.

Zij z zij hem werktu ging z voort.

het har aan wa tegeleu zij wis lezen a zou ver zelve b dat zij tot het

Heel en zich zend ho

De la Hoe ak

Zij d hie hoe

bed hee op het geruste en na e

ben geg van he van he

hing in Wat opmerk rend tu

Dan v vorsche een doe wusteld

Een p ongewo binnen

wierfjn en wien den vol

zij te aa Daar

— met hemel minste

het oog loos too

Eerbi het aar daarop om vro

gen. Een t vruchte

de volde leven te

mand v zichzely

Toen zij te la

— Il werk al

Vroeg kwam i meid, n beoeker Een vr haar bi

Zij tr blik van

anderen kant menschen, stervende aan de deuren zelf van hen, die door de macht en de gelegenheid aan hen gegeven, de reddende hand zouden kunnen uitstrekken in hun omtrek.

Terzelfdertijd haastte zich vrouw Graham huiswaarts. Met haar eigen gedachten bezig, had zij ternauwernood gelet op de nieuwsgierige blikken der voorbijgangers. Juist op dat oogenblik ging er een kreet van schrik uit de massa en een man trok haar aan den arm en stiet haar ruw op zijde.

— Kunt hij niet uit oogen zien, waar gij loopt, vroeg hij. Gij laagst bijna onder de pooten van die paarden.

Zij zag den man aan, als verstond zij hem ternauwernood, maar na hem werktuigelijk te hebben dank gezegd, ging zij ietwat meer oplettender voort. Haar hoofd deed haar pijn en het hart brak haar schier als zij dacht aan wat er haar wachte en van de tegeleurgestelde verwachtingen, die zij wist op Kathie's gelaat te zullen lezen als zij haar vruchteloos bezoek zou vertellen. Niemand beter dan zij zelve begreep wat het zeggen wilde, dat zij zou moeten wachten op geld, tot het werk af zou zijn.

Heel zacht trad zij de kamer binnen en zich neerzettende liet zij haar bonzend hoofd op de tafel rusten.

De lamp was bijkans uitgebrand. Hoe akelig en stil zag de ruimte eruit.

Zij dacht een oogenblik dat zij Kathie hoorde spreken, maar naar het bed heenziende, was zij gerustgesteld op het zicht, dat het meisje in een gerusten slaap lag. Toen stond zij op en na een tijd lang op en neer te hebben gegaan knielde zij aan den kant van het bed neer, en nam de hand van het meisje, die buiten het bed hing in de hare.

Wat was die koud! En toen zij dit opmerkte hield zij de hand koesterend tusschen de haren geklemd.

Dan vestigde zij den blik meer uitvorschend op haar lieveling en met een doordringenden gil viel zij bewusteloos op den grond neder.

Een paar bureu getroffen door het ongewone rumoer, haastten zich naar binnen te treden en zelfs diegenen, wier fijne gevoelens waren afgestompt, en wier harten waren verhard, stonden vol schrik voor het tooneel dat zij te aanschouwen kregen.

Daar op het bed lag Kathie — dood — met het aangezicht blijkbaar ten hemel gericht, als ware er daar ten minste één, wiens werk af is en die het oog gericht hield op dit troosteloos tooneel.

Eerbiediglijk bedekten de vrouwen het aangezicht van het meisje en daarop spanden zij alle krachten in om vrouw Graham weder bij te brengen.

Een tijdlang waren hunne pogingen vruchteloos, maar later hadden zij de voldoening haar weder in het leven terug te roepen. Ze scheen niemand van haar te kennen en begon in zichzelf te praten.

Toen men haar aanspraak begon zij te lachen en zegde :

— Ik zal betaald worden als het werk af is.

Vroeg in den volgende morgen kwam Marie Leigh, vergezeld van de meid, met eenige spijzen de woning bezoeken. Zij klopte aan de deur. Een vreemde deed open en verzocht haar binnen te komen.

Zij trad binnen, en tot het oogenblik van haar dood toe zal zij nimmer

het tooneel vergeten, dat zij toen onder oogen kreeg. Onder een beddelaken op 't bed kon ze juist de gedaante onderscheiden van een meisje en in een hoek der kamer zat vrouw Graham schijnbaar bezig aan naaiwerk.

Marie trad op haar toe, maar het eenige antwoord dat zij op haar vragen kon bekomen was dit :

— Ik zal betaald worden als het werk af is.

Jaren geleden kon men in een van onze asylen (toevluchtsoorden) eene vrouw zien die bijna voortdurend stil neerzat met een klein stukje naaiwerk in hare hand. Eene enkele maal slechts liep zij naar den hoek van de zaal en neerknielende, zegde ze alsof iemand haar iets vroeg :

— Als 't werk af is, zal ik betaald worden
MARIVER.
(Uit 't Engelsch blad *Labour Leader*.)

Russische Wreedheden

Men spreekt in de buitenlandsche pers tegenwoordig zeer veel over de *Doukhobortzi*, waarvan de russische tyrannen, vooral in den Kaukassus, veel last hebben.

Die *Doukhobortzi* zijn de talrijke aanhangers eener godsdienstige sekte, die volstrekt geen gezag willen erkennen en allen krijgsmet met een onbegrijpelijk fanatisme weigeren.

Een klaar gedacht kan men zich daarover vormen, wanneer men leest wat nu in een te Londen versijnd Russisch blad staat, toegezonden uit Noukka, distrikt Elisabetpoi, in den Kaukassus.

Daar leest men in :
« Iedereen houdt zich thans bezig met de *Doukhobortzi*, die weigeren soldaat te worden.

Om hen « tot rede te brengen » hebben de autoriteiten eerst getracht, niet alleen om hen te dreigen met de doodstraf, maar ook om de toebeheersers der terechtstelling in schijn te maken; galgen werden opgericht, doodskleederen klaar gemaakt en men heeft er de weerspanningen heengebracht, zeggende dat zij zouden worden terechtgesteld.

Men is zelfs zoover gegaan om hen het doodskleed aan te trekken, maar alle pogingen bleven vruchteloos. De *Doukhobortzi* hebben volhard in hunne weigering en eindelijk heeft men de proef moeten opgeven.

Toen zijn al de *Doukhobortzi* uit het distrikt Akhalkaluh, met inbegrip van vrouwen en kinderen, hunne wapens gaan neerleggen in een veld; daar hebben zij ze omringd met hout, gedrenkt in petroleum en toen in brand gestoken. Een heelen nacht door brandde het en de sektarissen, er rondom geplaatst, zongen psalmen. Na verschillende dagen zond de gouverneur van Tiflis Kozakken om hen te onderwerpen.

De *Doukhobortzi* plaatsten zich in een cirkel, de vrouwen en kinderen in het midden en hielden zich flink, zonder te vechten, alleen er op bedacht om de dooden en gekwetsten midden in den cirkel te brengen. De aanvallen der Kozakken bleven zonder ernstig resultaat, hun chef eindigde om het onnutte ervan in te zien en ze te doen ophouden.

Maar alles was nog niet uit. Men heeft de *Doukhobortzi* opgeroepen om voor den gouverneur te verschijnen, die hen ontving met beleedigingen, schreeuwende en bevende van woede.

De sektarissen antwoordden geen woord.

Toen hij het gebruik van eene ge-regelde taal terug kreeg, wendde hij zich eerst tot de oudsten, met de vraag of zij den krijgsmet wilden verrichten.

Zij antwoordden dat hun leeftijd te ver was, dan dat iemand zulks van hen kon verlangen.

Dezelfde vraag werd toen gericht aan drie reservisten die hetzelfde ontkennende antwoord gaven. De gouverneur werd woedend en gaf bevel hen te slaan. Zij bleven weigeren.

Toen traden al de reservisten, 60 in getal, uit de menigte en legden hun verlof pas aan de voeten van den gouverneur. Deze, buiten zich zelve, beval hen allen te slaan en vertrok dadelijk met de overgave van zijne macht aan den chef van het distrikt.

Zes dagen lang werden de reservisten gemarteld en bovendien hebben de autoriteiten in het geheim de Kozakken gemachtigd om de vrouwen der *Doukhobortzi* te verkrachten.

Daartoe werden al de mannen gearresteerd; gedurende hunne afwezigheid braken de Kozakken in hunne huizen in, de deuren en vensters openbrekende en verkrachtten de vrouwen.

Maar eindelijk schaamden de Kozakken zich over hunne handelingen en toen de autoriteiten in hen geen ijverige dienaars vonden, zijn zij verplicht geweest om hen te vervangen door de « lezguine militie » eene mohamedaansche bevolking uit den Kaukasus, die beter nog gehoorzaamden.

Na eenige dagen zijn 35 families uitgekozen uit de zeven dorpen, bewoond door de sektarissen en gezonden men weet niet waarheen, zoo op staanden voet, dat zij nauwelijks de noodigste zaken konden meenemen. Hun uitzicht was zoo deerniswaardig, dat de Armeniërs, gekomen om hun goed te koopen, op dat gezicht weenden.

Dit medelijden kwam hen slecht te pas, want de autoriteiten lieten hen toen met zweepslagen uit het dorp jagen.

Wat de verbannen families aangaat, de gouverneur dreef de wreedheid zoover om hen te zeggen, « dat men hen gedurende de reis niets mocht geven en ook niets mocht verkoopen, om hen van honger te laten omkomen. »

Alle dorpen zijn nu omringd door troepen; men laat niemand in- en uitgaan. Wat de autoriteiten verlegen maakt, is dat er geen oproer is, geen gewelddadige manifestatie die men met de wapens kan onderdrukken. Zij verloren het hoofd heelemaal, verstrooiden de *Doukhobortzi* door den geheelen Kaukasus en met hen verspreidt zich de ontevredenheid...

Het gedrag der *Doukhobortzi* laat zich eenvoudig verklaren, zoo eindigt de korrespondent, zij willen zelfs geene geweren nemen om eigen broeders in de gevangenis te bewaken.

Deze wensch schijnt mij zeer begrijpelijk en ik denk dat er een groot aantal menschen bestaat, dat liever zelf gemarteld wordt dan verplicht te worden om menschen te martelen die hun niets misdaan hebben.

Links en Rechts

Wat kost een vogelnest? — Men leest in het *Landboublad* :

Wel, dat kost niemendal.
Vergist u niet. Een vogelnest kost minstens 1000 fr., ja, er zijn er wel die het dubbele kosten.

Kom, daarin vergist ge u toch.
Ik zal het u bewijzen. Uw zoontje, of de jongen van uw buurman, haalt een nestje uit waar een bastaard-nachtegal of roodborstje met 5 jongen in zit. De vijf jonge vogels kunnen natuurlijk niet in het leven worden gehouden, ze kwamen weg. Denk nu eens, wat vijf snaveltjes anders niet op hadden kunnen peuzelen.

Stel het heel gering, namelijk op 50 rupsen per dag, dat is voor 5 al 250 van die vernielers, die zich 's zomers te goed doen aan de vruchtboomen. Die vogels hadden stellig nog 30 dagen in 't nest moeten blijven en elken dag hun 250 rupsen binnenspielen; dit maakt 7500, niet waar?

Verder : iedere rups eet, als ze begint te smikkelen, zooveel als ze zelf weegt aan blaren en bloesems. Als ze dit smullen 30 dagen volhoudt en elken dag slechts één enkele vrucht aantast, dan bederven al die rupsen samen niet minder dan 225,000 vruchten, en weer alleen, omdat die jongen dat vogelnest heeft uitgehaald.

Zoo 'n onaangrand vogelnest met jongen is dus precies 225,000 appels en peren waard, die vier voor een cent gerekend 1250 frank opbrengen.

Wanneer ik dus zeg dat een vogelnest 1000 fr. waard is, dan overdrijf ik niet. — Gebied daarom aan uwe kinderen de vogelnesten met rust te laten.

Ouderdom van boomen. — Men heeft na vrij nauwkeurige waarnemingen den volgende hoogen leeftijd kunnen vaststellen van sommige gewassen :

De olm kan 300 jaar oud worden, de ahorn 500, de oranjeboom 600, de cypres 800, de olijboom 880, de notboom 900, de Oostersche plataan 1000, de lindeboom 1100, de witte pijnboom 1200, de eik 1500, de ceder 2000 en de iep 3280 jaren.

In de stammen der boomen heeft de houtvermeerdering plaats door een jaarlijkschen aanwas, die zich in eene gelijke laag uitspreidt over de vorige laag. De boomen groeien in de eerste tijdperken veel sneller dan later bij eenige volwassenheid. Tusschen het 20^e en het 30^e jaar groeit bij voorbeeld de eik het snelste; oud geworden, is die groei veel minder en zijn de bovengenoemde houtlagen veel dunner dan de eerste.

Het gevolg der bescherming. — De Fransche oud-minister, Jules Roche, heeft in de schouwburgzaal te Grenoble eene voordracht gehouden over de uitkomsten van het beschermend stelsel in Frankrijk.

Hij wees er op, hoe daar te lande de uitvoer was vermeerderd tot in 1890, en hoe die daarna, onder het nieuwe stelsel, weder is afgenomen. Frankrijk was sedert 1849, wat het uitvoercijfer betreft, de tweede in rang, maar na 1890 de vierde.

In de laatste vijftien jaren is het handelscijfer in Frankrijk 20 p. h. vermeerderd, terwijl dat van Duitschland met 30 p. h. vermeerderde. Wat de persoonlijke voortbrengst betreft, staat Frankrijk op den tienden en Nederland op den eersten rang.

Die toestand, zoo besloot de oud-minister, is zeer ernstig en voor de verbetering daarvan is inspanning van alle krachten en eendrachtige samenwerking van allen noodig.

STRIJDPENNING

Ten voordeele van *De Landbouwer*

Olenc. — Van 3 zatten van buitenlieden, 30.

Abonneert U op
VOORUIT

Orgaan der Belg. Werkl.-Partij
verschijnende 7 maal per week
Redactie en Administratie
Vooruit, Garenplaats, Gent

ABONNEMENTSPRIJS VOOR BELGIË
Drie maanden fr. 2,50
Zes maanden fr. 5,00
Een jaar fr. 10,00
VOORUIT geeft een uitgebreid Kamerverslag

Leest
DE WERKER

Socialistisch Dagblad
verschijnende te Antwerpen

Redactie en Administratie
146, Diepestraat, 146

KAMER

Zitting van den 26 dezer

Voorzitter M. Beernaert

Zitting geopend ten 2 ure.

Interpellatie over de kiezerslijsten voor den Werkrechtensraad

Gez. Anseele. — Mijne heeren, in de maand december aanstaande grijpen de kiezingen plaats voor den Werkrechtensraad van Gent.

Volgens artikel 2 der kieswet van den 31 juli 1889, zijn de volgende werklieden kiezers:

« De handwerklieden, de meester-gasten, de werklieden arbeidend in werkhuizen of voor rekening van nijverheidshoofden en de patroons en visschers, ingeschreven op de bemanningsrol. »

Dit is zeer klaar, maar wat nog klaarder is, dat is de omzendbrief van den minister van arbeid, den 9 januari laatst aan de gouverneurs gericht en waarin ik lees:

« Moet men als werklieden beschouwen volgens den geest van art. 2 der wet van den 31 juli 1889 de personen bezeugd door de handelaars, de vleeschhouwers, de hofbouwers en over 't algemeen diegenen die zich aan geen eigenlijk nijverheidswerk overleveren? »

« NEEN. — De wet van den 31 juli 1889 in haren tekst en in haren geest, is alleen toepasselijk op de nijverheidswerklieden, het is te zeggen op diegenen die volgens de bepalingen van minister De Bruyn, tijdens de bespreking der wet, « zich bezighouden met fabricatie, met een werk van vervorming der grondstoffen in koopwaren. » »

Hoe werd dit zoo duidelijk artikel nu toegepast? Zichier:

Gemeente Moerbeke

In deze gemeente zijn er ingeschreven als werklieden kiezers 5 administrateurs van goederen, waarvan drie wonen in hunne eigene pachthoeve en een vierde is pachter met twee werklieden.

In deze zelfde gemeente vinden wij nog ingeschreven als kiezer:

Een surveillant over 50 werklieden in eene raffinaderij; een surveillant over 75 à 100 werklieden-raffineerders en een directeur.

Wat veel erger is, is dat terwijl surveillanten en bestuurders van raffinaderijen op de lijst zijn gebracht, er talrijke werklieden-raffineerders op de lijst niet staan en dus hun kiesrecht zijn ontnomen.

Hetzelfde feit doet zich voor in eene wervij der gemeente. Een onderzoek door een onzer mannen gedaan heeft ons deze feiten geleverd, bevestigd door de kiezerslijst zelf.

Wij vinden op de lijst voor de suikernijverheid ingeschreven als werklieden-kiezers: 14 werklieden-raffineerders en 11 personen aangeduid onder de benaming van smeder, ajuteur, surveillanten, vuurstokers, metsers, meester-gasten en bedienden.

Hetzelfde feit doet zich voor in de weefnijverheid. Zijn ingeschreven als werklieden in deze nijverheid: 40 wevers en 15 andere personen: arbeiders, meester-gasten, vuurmakkers, mecaniciens, metsers, enz.

Dus op 14 raffinereers heeft men 11 surveillanten en op 10 wevers 15 surveillanten, enz. Dat toont klaar en duidelijk dat de echte werklieden niet zijn ingeschreven op de kiezerslijst, terwijl men er namen van personen op aantreft die niet het recht hebben als werklieden-kiezer op de lijst te staan.

De uitgesloten werklieden belopen wel tot het getal van 80.

Gemeente Nazareth

Ik geloof dat deze gemeente onder een anarchistisch regim leeft.

Geen meesters!

Inderdaad, ik vind 504 werklieden ingeschreven als vlasbewerkers.

Maar, o wonder, o mirakel, op de lijst der patroons vind ik noch meester-gasten, noch bestuurders, noch fabriekanten, noch kooplieden in vlas, enfin, geen enkele meester in de vlasnijverheid.

Terwijl ik enerzijds een geheel legioen werklieden eener nijverheid vind en geene bazen, zie ik tot mijnne verwondering op de lijst der patroons twee vrouwenbazen en op de lijst der werklieden slechts twee vrouwenbazen.

Inderdaad, eene zonderlinge gemeente. De werklieden hebben geene bazen en de bazen schier geene werklieden.

Wat is dan de sleutel van dit geheim op economisch en nijverheidsgebied?

Het is dat de zoogezegde werklieden der vlasnijverheid voor het grootste deel, pachters of hoeve-werklieden zijn, die zelve vlas zaaien of vlas koopen en het door roffen en zwingelen gereed maken voor de markt waar het voor hunne rekening verkocht wordt.

Een onpartijdig onderzoek zou bewijzen dat van de 504 ingeschreven kiezers, ten hoogste, ik zeg ten hoogste, 64 recht hebben van er op te staan.

Te Loochristy

Wij zien onder andere misbruiken in deze gemeente, 16 bloemisten ingeschreven waaronder 11 patroons, een landbouwer, die reeds lang dood is, een melkboer en een horlogiemaker, 41 slachters, 408 vlasbewerkers, die pachters zijn, vlaskoopmans en zelfs boschwachters.

Te Destelbergen

8 slachters, waarvan 6 patroons; 46 patroons bloemisten en hoveniers, 19 zoogezegde vlasbewerkers, op de bazenlijsten komt er geen enkele slachtersbaas voor, geen enkele patroon bloemist, ook geen enkel vlaskooper of koopman.

Te Zwijnaerde

In deze gemeente aan de grenzen van Gent zijn allerlei kleine bazen ingeschreven terwijl een goed nonderdial metsers en dienders die al de voorwaarden vereenigen om kiezers te zijn en die reeds op de kiezerslijsten gestaan hebben, op de lijsten niet meer voorkomen.

Andere werklieden, kiezers voor den Werkrechtensraad, zijn van de lijst geschrapt, maar zij zijn behouden op de kiezerslijsten voor den Werk- en Nijverheidsraad, waarvoor de voorwaarden dezelfde zijn.

Begrijpe dat wie kan!

Gemeente Nevele

Zichier den bouquet!

Op 520 ingeschreven kiezers, vragen wij 195 afschrapingen na onze opvolgende ernstige onderzoeken met zorg gedaan.

Zichier om welke redenen!

Naast een groot aantal patroons, werkend met een

of meer knechten, pachters, handelaars en andere kleine burgers, vinden wij 7 barbiërs ingeschreven in die hoedanigheid alhoewel zij boomsnoeiërs of pachters zijn.

Wij vinden 5 boomkwekers, waarvan eene hoofd-onderwijzer is.

Deze man moet zelve protesteeren, zoo niet is hij bekwam en geschikt om 't bedrog te kweken, maar niet om kinderen op te voeden.

Wij treffen nog op de werkliedenlijst aan 4 fruitkoopmans; 2 stoffenhandelaars; 2 hoveniers, waarvan de eene knecht is in een klooster en de andere bij den burgemeester; 5 koopmans; 2 slachters, en allen zijn onder dit bedrijf ingeschreven dat hoegenaamd geen recht tot kiezen geeft; verder 147 vlasbewerkers die landbouwers of boerenknechten zijn en in hetzelfde geval verkeeren als de zoogezegde vlasbewerkers van Nazareth.

Onder de zoogezegde kiezers komt nog de veldwachter voor als kleermaker, die heeft zeker in het vel zijner medeburgers verscheidene knopgaten moeten maken om oader dit vak als kiezer ingeschreven te worden.

Verder nog een vlaskoopman, de koster, kaarsenfabrikant, en als de kroon op dien eifeltoren van bedrog, treffen wij op de lijst den postmeester als drukker ingeschreven.

Gez. Bertrand. — Dat is nog erger dan te Aalst.

Gez. Anseele. — Indien men wil zal ik de officiële lijsten neerleggen.

Ik houd op feiten aan te halen, niet omdat de schandelijke feiten mij ontbreken, maar omdat de nuttelooze herhalingen de Kamer zouden vermoeden en dit zonder nieuw licht in de besprekingen te brengen. Maar ik verzeker u dat men niet alleen vervalscht heeft in 6 gemeenten, maar in al de gemeenten van het arrondissement.

Indien ik u zeg dat er 50 p. h. valse kiezers zijn en honderde werklieden die niet zijn ingeschreven ondanks zij er recht toe hebben, dan overdrijf ik niet.

Een feit dat nog het bedrog komt aantoonen is de onwaarschijnlijke aangroei van het getal kiezers in talrijke gemeenten.

In 1890 waren ingeschreven voor geheel het arrondissement, 14047 kiezers, in 1895 steeg dit getal tot 24488, zijnde eene vermeerdering van 10441 kiezers, waarvan 1714 voor de stad en 8700 voor den buiten.

Wij protesteerden in 1895 tegen een groot aantal valse kiezers, ingeschreven op de lijsten. In plaats van rekening te houden van onze protestatie gebeurt het verkeerde, het bedrog vermeerderd.

Waren er in 1895 24488 kiezers ingeschreven, in 1896 zijn er 27509, zijnde eene nieuwe vermeerdering van 2821 kiezers, waarvan 524 voor de stad en 2297 voor den buiten, waarvan het grootste deel vals is.

Wij hebben een onderzoek gedaan in 50 gemeenten op 86 en overal hebben wij ingeschreven gevonden als werklieden, klee-, schoen-, smids-, metsers- en wagenmakersbazen, werkend alleen, maar voor eigen rekening of zelfs met knechten.

Bijna overal zijn als werklieden ingeschreven, de hoveniers, de boomkwekers, slachters, koster, pijkenheeren, koster als kaarsenfabrikanten, barbiërs en andere personen, die door hun vak wettelijk van het kiesrecht zijn uitgesloten.

Het is een waarlijk schandaal. Met dergelijke kiezerslijsten gaan wij naar geen kiezing, maar naar eene inbezetting van den Werkrechtensraad door de personen die op eene onbeschaamde wijze bedrog plegen.

Wij reklaanderen tegenover meer dan 2500 valse kiezers en wanneer men weet dat het nazicht der lijsten, dat het onderzoek in meer dan 50 gemeenten waar niets van werkersorganisatie bestaat, is moeten gedaan worden na het werk en den zondag, dan verstaat men zeer goed dat meer dan de helft der valse kiezers ontsnapt zijn.

Dit is niet alles. Niet alleen krioelen de kiezerslijsten van bedrog, maar zij zijn op den wettelijken datum niet uitgehangen in verscheidene gemeenten, met het doel de reclamatiën onmogelijk te maken.

De kiezerslijst moest den 15 februari aangeplakt worden in de gemeente en neergelegd worden bij den arrondissementscommissaris.

Te Olsene heeft men de lijsten maar den 21 februari uitgehangen.

Den 15 februari was de arrondissementscommissaris nog maar in het bezit van 11 lijsten en hij moest er 70 hebben.

Den 24 februari, 9 dagen na den wettelijken datum, heeft een onzer vrienden zich aangeboden op het arrondissementscommissariaat van Audenaerde, en van de 11 lijsten, die er moesten zijn, ontbraken er nog drie.

Men hoopte ze te hebben voor zaterdag en zaterdag is het den 28 februari, terwijl op 1 maart het tijdstip der reclamatiën verstreken is.

De lijsten leveren het bewijs der verwaarloozing of der onwetendheid der gemeentecollegien van de meeste gemeenten van ons arrondissement, of wel van een vervalschingsstelsel, ten voordeele eener partij, die in strijd gaat in de aanstaande kiezing in de maand december.

Welk is de partij die geniet van de vervalsching? Deze die men in den tijd der katholieke democratie noemde en die niets min dan de gemuilde slaafsch democratie is.

En met welk doel is dat gedaan? Om te beletten dat de socialistische werklieden triomfeeren. Om te beletten dat de werklieden-socialisten, die eene verpletterende meerderheid zijn, in het kanton Gent een Werkrechtensraad bezitten, samengesteld uit mannen door hen gekozen en die hunne zienswijze deelen.

Deze bedriegerijen zijn des te misdadiger, daar de buitenlieden geen belang hebben bij den Werkrechtensraad van Gent.

Gemeenten van het arrondissement Audenaerde zijn begrepen in de omschrijving van den Werkrechtensraad van Gent.

Daaruit volgt, dat werklieden die aan de poorten van Audenaerde wonen, verplicht zijn met groote reis- en verblijf kosten naar Gent te komen, willen zij hunne rechten doen gelden tegenover hunne patroons.

In die voorwaarden is het begrijpelijk dat vele buitenlieden, voor de kosten en de moeilijkheden terugschrikken, nalaten hunnen toevlucht te nemen tot den Werkrechtensraad wanneer zij verongelikt zijn.

Dit blijkt uit de cijfers zelve.

In 1895 kwamen er 532 zaken voor den gentschen

Werkrechtensraad, waarvan 314 voor Gent en zijne voorsteden en 18 voor de 80 andere gemeenten van het arrondissement.

In 1894, 280 zaken waarvan 277 voor Gent en voorsteden en 9 voor de 80 andere gemeenten.

In 1895, 422 zaken waarvan 394 voor Gent en voorsteden en 28 voor de 80 andere gemeenten van het arrondissement.

Men ziet het, de buitenwerklieden profiteeren niets van den Werkrechtensraad en nochtans schept men al die valse kiezers om de gentsche werklieden te beletten aldaar vertegenwoordigd te zijn, door mannen die zij kennen en eerbiedigen en in wien zij vertrouwen stellen.

Wie is verantwoordelijk voor deze bedriegerijen?

Ik doe den heer minister van Arbeid en Nijverheid de eer aan te gelooven dat hij van dat bedrog niets wist en de gemeentesecretarissen ook niet. Op zijn hoogste genomen kan er hier en daar eene zijn die wat overdreven iever heeft getoond. Maar zij zijn noch de oorzaak, noch de ziel van het bedrog.

De eenige, de ware oorzaak is het regim waaronder wij leven. De verantwoordelijkheid valt op het ministerie, op de meerderheid der Kamer die het steunt.

Hier is het bedrog begonnen, daar gaat het voort. Hier heeft men het bewierookt, geheiligd, zelfs in de ministerieele redevoeringen en men heeft het bedrog bekrachtigd door de wet.

Wanneer men hier in deze Kamer 5 stemmen heeft gegeven aan de rijke burgers en eene aan den armen werkmán, wanneer waarlijk het oprecht excelsior van het kwaad voor de gemeentekiezing 4 stemmen heeft gegeven aan den eenen Belg en eene stem aan den andere, dan is het zeer verstaanbaar dat de gemeentecollegies en de arme gemeentesecretarissen zich het water in den mond voelden komen om mede te helpen het kiesrecht te fnuiken.

Zij hebben tot zichzelf gezegd: voor de kiezing van de Werkrechtensraden hebben wij het meervoudig stemrecht niet om de socialisten te verpletteren, maar wij zullen de meervoudige vervalsching invoeren en de toer is gespeeld.

Deze kiezing is bij eenvoudig stemrecht; in die voorwaarde keert zij tegen ons en dat mag niet, laat ons het bedrog verdubbelen en wij zullen triomfeeren. En zij hebben schandelijk bedrogen.

Ik verontschuldigd ze niet, maar ik begrijp zulks. Wanneer de schepene en burgemeester eener arme vlaamsche gemeente een minister zien als M. Schollaert, die de rechtvaardigheid met de voeten trapt, pelt voor wat de benoemingen van socialistische burgemeesters betreft, dat ook zijne kleine tyrannen dat voorbeeld volgen.

Ik verwacht een antwoord van den minister, voor zijne zaak en zijne partij, hoop ik dat het rechtvaardig zal zijn.

Gij zijt sterk, M. de minister, maar macht maakt blind.

Zijt gij sterk, toch dringt onze propaganda door tot in uwen buiten, van waar onze propagandisten verheugd, hoopvol terugkomen.

Gaat gij verder en verder op den weg van het wederrechtelijke, dan veroordeelt gij het land om zich van uwe dwingelandij te bevrijden door middel van opstand.

En daar wij langs den opstand niet willen passeeren, vragen wij u, om het volk niet tot het uiterste te drijven.

Als uwe ambtenaren de bedriegers willen vervolgen, moeten zij de handen uit de mouwen steken, moet gij ze zelf doen marcheerén, moet gij van hier beginnen. Ik hoop dat gij het doen zult, want in politiek als in zaken, moet de eerlijkheid de eenige drijfveer onzer daden zijn.

Minister Nyssens. — M. Anseele heeft noodig geoordeeld tegen den minister en de Kamer, frases te richten die meer te pas komen in de meetings dan in de Kamer. Hij gaat zoo verre van te spreken van opstand en omwenteling. Hij maakt aan het gouvernement een strekkingsproces. De regering moet noodzakelijk verdacht voortkomen aan de werkende klasse! Ik protesteer tegen die taal en blijf er niet langer bij stilstaan. (Dat zijn frases! Red.)

Om die verdachtmakingen te verdrijven, hoef ik anders niet te doen dan den brief van den gouverneur van Oost-Vlaanderen, aan den arrondissementscommissaris voor te lezen. Die brief wijst op de klachten, betreffende het opmaken van de kiezerslijsten. Onderrichtingen zijn gegeven geworden.

Gez. Anseele. — Van welken datum is die brief?

Minister Nyssens. — Van 20 februari.

Gez. Anseele. — En den 18 februari heb ik de interpellatie gevraagd.

Minister Nyssens zegt dat de vertragingen gebracht aan de bekendmaking der kiezerslijsten onwettig zijn. Hij laakt ze.

Maatregelen zijn genomen voor de toekomst. De minister houdt staan dat er voor de inschrijving op de kieslijsten geen bedrog, maar veeleer onwetendheid is. De kieswet is zeer ingewikkeld. Ministerieele omzendbrieven zijn noodig geweest om de voorwaarden om werkrechtenskiezer te zijn, nader te bepalen.

Vooruit heet geprotesteerd bij de verschijning van den omzendbrief, zeggende dat de gezellen op de kieslijsten niet moesten ingeschreven worden. Benigen tijd nadien keurde dat bad den omzendbrief goed. De minister van arbeid mag al doen wat hij wil, toch zal hij gelaakt worden door de socialist.

Gez. Vandervelde. — Gij weet wel dat zulks niet waar is.

M. Nyssens herkent dat talrijke misslagen konden begaan worden.

Vooruit die prachtige inrichtingen bezit, die lokalen van 60,000 fr. koopt...

Gez. Anseele (lachend). — Zonder de staartjes! (Gelach.)

Minister Nyssens. — Hewel, die machtige maatschappij vindt geen geld om processen tot uitschraping van de ten onrechte ingeschreven kiezers in te spannen. (Merci, gij zoudt het langer uithouden dan wij! Red.)

De kieslijsten werden verbeterd door de ambtenaren van de regering, dank aan mijne omzendbrieven en dank ook aan de werking des volks.

Het is niet in onze rangen dat men mannen vindt die uit politieke drift in staat zijn dwalingen te begaan.

M. De Guchteneere is verwonderd te zien dat de socialist de uitschraping vragen van het vijfde van de buitenkiezers.

Ik zal doen opmerken aan M. Anseele dat hij maar van 5 gemeenten op de 86 gesproken heeft.

Gez. Anseele. — Ik kan er nog van een der tigtal spreken.

M. De Guchteneere. — Het is voldoende om een groot getal misslagen aan te stippen om te besluiten dat er bedrog gepleegd wordt.

Anseele had wel beter gedaan van de kieslijsten van Gent te spreken. Nu, in de stad Gent alleen zijn er 1200 reclamen.

Dat er misslagen op de lijsten zijn neem ik aan; dat kan schier niet vermeden worden.

Maar dat zijn de kleine kanten van de kwestie; de waarheid is dat de buitenkiezers over 't algemeen anti-socialistisch zijn, en die hebben het recht niet zich bezig te houden met de kiezingen voor den Werkrechtensraad.

Dat is de thes van M. Anseele.

De werklieden van den buiten hebben het recht mede te doen met de kiezing van den Werkrechtensraad van Gent, vermits dat zij door denzelfde geoordeeld worden.

Gez. Anseele. — 27 zaken op de 400.

M. De Guchteneere. — 't Is gelijk. Gij zoudt willen dat de socialist alleen gekozen worden.

Bewijs mij dat de anti-socialistische werkrechtens slecht werk gedaan hebben. Het is omdat de anti-socialistische werklieden de meerderheid zijn in onzen buiten dat zij bij de aanstaande kiezingen anti-socialistische kiezers zullen noemen.

Waarom wilt gij, overigens, het kiezerskorps inkrimpen, gij die voor het algemeen stemrecht zijt? (Niet voor het algemeen stemrecht der dompers, Red.) Ik vraag integendeel dat de buitenkiezers zouden mogen stemmen. Dienaangaande vraag ik een voldoende antwoord.

Gez. Bertrand. — De politiek heeft zich bemoeid met het opmaken der kieslijsten. In Brussel en voorsteden heeft men een groot getal werklieden-kiezers uitgeschrapt en onder hen zelfs gemeentecollegiesleden.

Waarom heeft men de uitgeschrapte kiezers niet verwittigd?

Dat is onwettelijk.

Met welk recht eischt men van de werklieden certificaten van hunne bazen om te bewijzen dat zij 4 jaar in de omschrijving gewerkt hadden!

Te Brussel heeft men de door het Volkshuis ingediende lijst geweigerd en ook die van het Werkmanshuis. De socialistische lijst werd den 1 februari aangeboden en eerst den 15 teruggezonden met de melding: te laat.

Te Etterbeek werden de lijsten niet in tijds aan de patroons gezonden.

De brusselsche federatie heeft de volgende reclamatie gezonden aan de Bestedige Deputatie.

Spreker leest het stuk voor.

Al deze feiten bewijzen dat de brusselsche administratiën, door verwaarloozing, of vervalsching ongelukkig veel het getal kiezers heeft vermindert.

Te St Joos-ten-Noode zijn er 24 werklieden kiezer. Er is voorzeer slechte wil.

Spreker vraagt aan den minister om maatregelen te nemen om zulk een toestand te doen eindigen.

M. Van Naemen zegt dat het zeer moeilijk is voor de gemeenteverheiden de wet toe te passen in zekere omstandigheden. Het onderscheid tusschen bazen en werklieden is niet zuiver afgeteekend.

M. Lauters zegt dat gez. Defnet zich ten onrechte als werkmán kiezer te St-Gillis heeft doen inschrijven, terwijl dat hij zelf zijne inschrijving vroeg.

Gez. Anseele beantwoordt de redevoeringen van minister Nyssens en M. De Guchteneere.

Vooruit, waarop de minister zinspeelt, heeft zijn vertrouwen uitgedrukt in den rechtvaardigheidsgeest van den minister, voordat hij zijn omzendbrief had rond gezonden.

M. De Guchteneere heeft mij verweten niet genoegzaam gemeenten te hebben aangehaald; ik zal hem een geheele litanie gemeenten aanhalen waar al de zelfde feiten van vervalsching zich hebben voorgedaan.

M. De Guchteneere. — Wat bewijst dat?

Gez. Anseele. — Dat bewijst dat men ten onrechte op de werklieden-kiezerslijsten bedienden van den post, knechten en onderwijzers heeft geplaatst.

Gez. Cavrot. — En zelfs garde-champetters, (Gelach.)

Gez. Anseele. — Ik vraag aan den minister om het dusdanig te schikken dat de landbouwers niet ver moeten gaan of om hen toe te laten te Audenaerde te stemmen. Geloof mij, M. de minister, luister naar mijne raadgevingen, zij zijn ernstiger dan van uwen vriend de Guchteneere. (Gelach.)

Wat er van zij, het antwoord van den minister was geheel duidelijk; ik hoop wel dat de arrondissements-commissarissen zich van deze woorden zullen doordringen en handelen.

De dag is goed geweest voor de zaak der rechtvaardigheid.

Gez. Defnet. — Ik ben niet uit welwillendheid op de kieslijst van den Werkrechtensraad gebracht te St-Gilles, zooals de klerikale pers beweert. Ik ben ingeschreven sedert 10 jaren op de kieslijst te Brussel. Zichier mijne kiezerskaart.

Spreker legt nu den toestand uit waarin 'de kiezers te Namen verkeeren, die den noodigen tijd niet hebben om te reclameeren.

M. Nyssens zegt dat hij de wet zal doen herzien, aangezien gez. Bertrand misbruiken aangeklaagd heeft die niet mogen voortbestaan.

Aanbevolen Werken

De Commune van Parijs (Arnould)	0,50
Het leven hierna (prof. Buchner)	0,75
Het leven in 't jaar 2000	0,75
Feiten en theoriën (prof. Buchner)	1,25
De zwarte non (Maria Monck)	1,25
De Vrouw (Bebel)	1,75
Germinal (Zola)	3,00
De fransche Revolutie, met prachtband	3,00
De Commune van Parijs (Lissagaray)	3,50
De Nederlaag (Zola)	4,00

HET VOLKSRECHT

geïllustreerd socialistisch weekblad

Prijs: 5 centiemen

Bij al de verkoopers van Vooruit te bekomen

Uit --, Drukt. Emilie Claeys, Van Eyckstraat, 6, Gen

wordt de spanning heeft ver
Werkli
ders, lan
keest, laa
Na eenig
lezers, he
Vooruit
onderwijs
woordig
Gij mo
tend blij
arbeiders
spannen
en hunne
Alleen
onderrich
Koopt